

Nenad Gajić

BAJKA
nad **BAJKAMA**

Dva cara

■ Laguna ■

Copyright © 2016, Nenad Gajić
Copyright © ovog izdanja 2016, LAGUNA

Vinjete: Zoran Milenković
Ilustracije: Zoran Milenković i Dušan Marković
Mapa i kaligrafija: Ivan Nastić

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Želeo bih da se ovo nije moralo dogoditi u moje vreme, reče Frodo.

I ja bih, reče Gandalf, kao i svi koji dožive takva vremena. Ali nije na njima da o tome odlučuju. Na nama je samo da odlučimo šta ćemo učiniti s vremenom koje nam je dato.

Džon Ronald Ruel Tolkin
Gospodar prstenova

Sadržaj

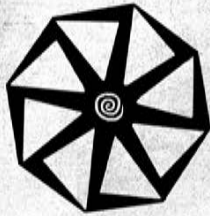
Prolog: Ruka mrtvog čoveka.....	11
DEO PRVI: JUNACI KUD KOJI.....	13
Novo odredište.....	15
Jahači na raskršću.....	19
Kapa nevidimka.....	30
Prvi dani.....	37
Ko je Kobilić?.....	50
Cara do duvara.....	53
U kraljevstvu patuljaka.....	57
Povratak.....	64
Kroz šumu pa ispod reke.....	69
Poziv iz daleka.....	79
Tri brata, jedan mladoženja, i jedan ljuti vetar.....	86
Kristalni dvor.....	105
Žarko ukida svadbarinu.....	114
DEO DRUGI: VETROVI RATA I NESREĆE.....	123
Opet ruka mrtvog čoveka.....	125
Baš-Čelik.....	128

Musa Kesedžija	139
Tragom Baš-Čelika	150
Pretvaranje i streljanje.....	167
Ponovni susret.....	173
Mali dvorski duhovi	180
Opet tamnica	183
Strahinja što zna za strah, al' se strahu ne dâ.....	192
Otkrivene karte i uhode.....	200
Silna ala Vlah-Alija.....	203
Careva večera	214
O krvavom boju na Širokom polju (Svi dobri junaci) ..	224
Pri kraju puta	237
Žarko prepoznaje sablju	241
Kraj takozvanih života	248
Uzdizanje	255
O piscu	257

REKONSTRUKCIJA DREVNE MAPE IZVEZENE MAČIČNIM NITIMA

OVOSTRANO ORUŽJE, KOJE ČUVAŠE VLADAR NAŠ STARIJI, POSTADE
ORUŽJE TAKVO KADA DRUGO POSTADE SKRIVENO, A PRVO SIGURNO,
U BELOME GRADU ČUVANO OD RUKU LJUDI I KANDŽI BEŠTIJE.

TRI ZAŠTITE ZA DVA ORUŽJA PROTIV JEDNE NEVANI ŠTO JE
STARA POPUT SVETA: POSTOJI MESTO TAKVO, SKRIVENO POKRAJ
PRASTA, DA CA NI BEŠTIJA ALA NE MOŽE SILOM DOSEĆI,
I BAŠ NA TO MESTO NAŠ VLADAR MLADI ODĀ, NAŠAVŠI
ULAZ SKRIVEN, I PRODE ZVERI ŠTO NISU OD OVOGA SVETA, I
U SVET DONJI UDE KROZ VRATNICE ŽIVOM NENAMENJENE, DA U
SREDIŠTU ZEMLJE KAMNE SKRIJE ORUŽJE OB TAD ONOSTRANO.

"DIRNI CA SADA, ALO!", POBEDNIČKI KLIKNU OSTAVIŠI ZA SE
KAMEN I MRAK, TOKOM ONIH DANA KAD MRTVI HODE SVETOM,
I ORUŽJE U TAMU OSTA ČEKAJUĆI VREME NAJČORE, A TI
PROČITAJ SAVET OVAJ I NE KREĆI STAZAMA MRTVIH, SEM AKO
VREME JE NAJČORE DOŠLO U KOME NEVAN JE PONOVO BUDNA!

TAMO GDE SE BELA REKA
OBOJI U CRNO, SPAJAJU
SE OVAJ SVET I DONJI, TE
PRIPAZI PUTNIČE, JER ŠTO
BEŠE DOLE OSTAĆE DALEKO
GORE KADA SE U MRAČNU
ZEMLJU KROČI.

UZ VELIKU REKU JASJI

Prolog: Ruka mrtvog čoveka

Ogromna crna ptica krasila je najvišu kulu carske palate. Bila je duža od ruke odraslog muškarca, od ramena do vrhova prstiju, i veoma stara. Čelični odsjaj njenih krila na jakom suncu prevario bi i najpažljivijeg posmatrača, da retki i brzi okreti glave nisu oživljavali sliku. Ti odmereni trzaji ukazivali su da je ipak reč o živom biću, koje štedljivim pokretima pažljivo osmatra situaciju u carskom dvorištu. Sa pozicije koju je iskusno zauzimala, bistre crne oči ptice mogle su sagledati i ceo grad i dobar deo širokog drumu koji je vodio do gradskih zidina.

Crna glava se ponovo pažljivo zagleda u jednu šaku, istu onu koju je odmeravala već satima, a zatim se ptica

prigušeno ogłosi, možda i neskrivenim zadovoljstvom, dok je lagano širila svoja prevelika krila da se u nizu odmerenih pokreta spusti na tlo. Sletela je nedaleko od šake koja beše predmet njenog proučavanja, šake koja je nepomično ležala na zemlji, protnuta kroz otvor rešetaka. Drevna ptica dobro je poznavala ovaj prozorčić, jedini u kompleksu carskih tamnica, jer se već mnogo puta gostila tu u veku iza sebe. Bila je prevelika da bi se bez teškoća provlačila kroz te rešetke, i premudra da ponovo ulazi unutra sve i da može, ali je nepomična šaka bila izazov koji nije mogla propustiti.

Ptičurina priskoči i snažnim kljunom otkide deo mesa s jednog prsta, okrznuvši u povlačenju i dugi prljav nokat, da bi zatim spretno odskočila na isto mesto. Jedva primetni trzaj i prigušeni krik bili bi dovoljni da oteraju opreznog gavrana, ali je dvorište bilo prazno, a on gladan. Ptica zato samo halapljivo proguta svoj zalogaj i skiknu krikom sličnim ljudskom, poput mnogih zatvorenika koje je već ispratila na onaj svet, i ostade da nepomično stoji, nakrivivši glavu na stranu kako bi iz najboljeg ugla posmatrala mogućno opasnu hranu.

Nekoliko trenutaka ništa se nije događalo. Trenuci se pretvoriše u minute, a ptica je i dalje strpljivo čekala, nečujna, vrebajući priliku da se pogosti još svežim ljudskim mesom. Ruka se više nije pomerala, dok se krv iz otvorene rane na prstu lenjo promolila i sporo krenula da teče, a zatim već stala, zgrušala se i sasušila pod jakim podnevnim suncem. Tada je stari gavran procenio da je najzad došao pravi trenutak, pa uz veseli krik ponovo priskoči i žudno zari kljun u već načeto mesto.

Nekoliko godina ranije...

Deo prvi JUNACI KUD KOJI

Novo odredište

Na malenom proplanku usred guste šume sedeše slepa devojčica, i uz nju njen pas. Svuda oko njih, dokle pogled seže, behu zmije, velike i male i otrovne i neotrovne, čija su se neizmerna šarena tela talasala poput vode. Bilo ih je toliko da su u potpunosti prekrile travu i zemlju i korenje oko drveća, puzeći jedna povrh druge. Beše to reka zmija koja bi mogla i prekriti ovo dete, ali ipak ni jedna jedina glava ili rep ne dodirivahu ni nju ni psa. Umesto toga, savitljiva tela se sviše oko njih poput ostrva, ili možda pre poput zidova tamnice. Brojni račvasti, zaoštreni jezici parali su vazduh, palacajući ka devojčici, a siktanje iz nebrojenih grla bilo je zaglušujuće poput oluje.

Zapravo, za svaku drugu devojčicu osim ove bilo bi to zaglušujuće siktanje, ali je Senka umesto toga čula nešto sasvim drugačije. Jer ona je imala nemušti jezik. Razumela je životinje, biljke, ljude iz daleka – znala je sve jezike sveta. Taj tajni dar, senovit, onostran i nenamenjen ljudima, beše njena nagrada od zmijskoga cara, njen dar i prokletstvo. Sumnjala je da je zbog toga ostala praznih očiju, kako bi jedan vid nadomestio drugi, a morala je čuvati svoje znanje od ljudi, jer joj je rečeno da će odmah umreti ako ga nekome kaže. Iako slepa, ona je nekako „videla“ ove zmije, i to ne samo one na vrhu, već i one ispod njih, i one sasvim na dnu, i travu pod njima, i crve i mrave u zemlji ispod te trave. Na jedan potpuniji način, koji je teško objasniti ljudskim jezikom, Senka je videla i čula sav živi svet.

I umesto siktanja, ona je čula glasove koji su iskazivali zbunjenost, iznenađenje, radoznalost, često i nezadovoljstvo. Zmije su se pitale zašto su pozvane i gde je njihov car, ko je ta devojčica i šta ona uopšte želi od njih. Od svih životinja, tako jasno i glasovima nalik ljudskim, oglašavale su se samo zmije, i taj hor glasova dodatno je zbunio Senku, koja je svoju jedinu priliku da dozove zmijsko carstvo upomoć iskoristila sasvim slučajno – nepažnjom! A svaki trenutak njenog oklevanja i neodlučnosti kao da je samo pojačavao siktanje oko nje, jer su gmizavci bili sve nestrpljiviji. U tom metežu, jedini sasvim miran bio je pas Vidra, ker ženskoga imena, i Senka odjednom shvati da to nije slučajno. Njen ljubimac je instinktivno znao da su zmije tu da im pomognu i odvedu ih tamo kuda treba da idu.

Tamo kuda treba da idu – to je sve što je Senka mogla razabrati, polako postajući svesna koliko su životinje lišene prefinjenosti u izražavanju. Pokušavala je da smisli gde bi oni to trebalo da idu, žaleći pritom što svoga psa ne može upitati da joj pojasni, kao što bi pitala nekoga od sada zarobljenih i izgubljenih prijatelja. Ona jeste razumela životinje, ali su one teško razumele nju jer je i dalje govorila kao ljudi. Osim možda zmijâ, koje su i to razumele, sve ili bar neke – sa zmijskim carem je i pre primanja nemuštog jezika razgovarala kao sa Žarkom... Setivši se svoga spasioca, prve osobe koju je srela nakon što je ostala slepa, i setivši se sigurnosti koju je i u najtežim situacijama osećala uz njega, Senka tužno uzdahnu. Ko zna gde je Žarko sada. Ko zna gde su ostali, iz zasede je pobegla samo ona.

Strah od progona bio je zamenjen neodlučnošću, i dok su se, sikćući nestrpljivo, zmije sve tešnje stiskale oko devojčice, ona nije mogla odlučiti gde dalje ići. Njena porodica bila je, na početku njene avanture, po svoj prilici ubijena i spaljena zajedno s kućom u kojoj je odrasla, koja je planula naizgled iz čista mira. Nije joj bilo poznato ni da li je iko od njenih novih prijatelja još na slobodi ili da li je uopšte živ; nije imala nikoga, niti gde da ode, a prvi put za njenih dvanaest godina našla se u situaciji da sve, ali baš sve, zavisi samo od nje.

I tada se setila drevnog, neuhvatljivog, divljeg zmaja u sebi, zmaja koga je često sanjala iako ga nikada nije videla, a o kome je govorila veštica Marena. Zmaja koji se, skriven u retkim ljudima nazivanim *zduhačima*, vekovima borio s još drevnijom alom, kroz tamne oblake i

tresku i sevanje što ih ala nosi. Ta borba beše uzrok njene povremene obamrlosti, koju je ranije smatrala bolešću, i onih povreda koje je zaticala na sebi kad bi se probudila, nakon neke izrazito jake oluje koja krši drvlje i kamenje. Uz zmaja u sebi, plemenitog zmaja koji je i vekovima pre nje štitio zemlju i ljude od nemani, setila se i drevne mape što vodi do oružja potrebnog tom zmaju. Oružja koje može trajno poraziti beštiju alu. Više nije bilo ni Mare ni ostalih, pa tako ni mape – upali su u zasedu i verovatno je sve propalo. Ali tračak nade kao da se probudio u njoj: možda nije propalo baš sve! I devojčica postade svesna koje je jedino mesto na koje treba otići. Jedino mesto koje, kako je pisalo na mapi, *ni beštija ala ne može silom doseći*; mesto koje u svojim tamnim i jezivim dubinama kojima psoglavi hodaju čuva poslednju nadu u pobedu. Ona nije znala kako tamo stići ni sa mapom ni bez nje, ali zmije, one možda znaju, zmije *sigurno* znaju!

„Vodite me do ulaza u Mračnu zemlju!“, reče odlučno, a hor zmijskih grla odgovori joj zaprepašćenjem.